KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

14.11.2017

Päivittäistavarakauppa ry PTY

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNALLE

HE 100/2017, Hallituksen esitys eduskunnalle alkoholilaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen lausunto liittyen alkoholilain seuraamussäännösten muuttamiseen osana alkoholilain kokonaisuudistusta. Kirjallisena lausuntonaan Kaupan liitto yhdessä Päivittäistavarakauppa ry:n (jälj. PTY) kanssa esittää seuraavaa:

Päivittäistavarakauppa vastaa jo tällä hetkellä suuresta osasta mietojen alkoholituotteiden myyntiä.

Päivittäistavarakauppa on vastuullinen ikärajavalvottavien tuotteiden myyjä. Kauppa on velvollinen varmistamaan, ettei näitä tuotteita myydä alaikäisille. Päivittäistavarakaupoilla on oma ohjeistus siitä, miten ikärajavalvottavien tuotteiden myyntiä valvotaan. Kaupan oman ohjeistuksen mukaan esimerkiksi alkoholin ja tupakan myynnin osalta ikä tarkastetaan henkilöiltä, jotka vaikuttavat alle 30-vuotiailta. Ikärajavalvonta päivittäistavarakaupoissa on parantunut merkittävästi ja toimii nykyisin hyvin. Päivittäistavarakaupan toimijat tulevat jatkossakin panostamaan paljon ikärajavalvontaan. THL:n ESPAD-tutkimuksen (2015) mukaan vain yksi prosentti alaikäisistä nuorista oli saanut alkoholijuomia päivittäistavarakaupoista.

Kaupan liitto ja PTY kannattavat esityksessä olevaa ehdotusta, jonka mukaan se, joka tahallaan erehdyttääkseen alkoholijuomien vähittäismyynnin tai anniskelun valvontaa suorittavaa henkilökuntaa käyttää toisen henkilökorttia, passia, ajokorttia tai muuta viranomaisen antamaa todistusta ikänsä todistamiseen, on tuomittava alkoholirikkomuksesta sakkoon. Tällä hetkellä toisen henkilön henkilöllisyystodistuksen esittäminen ei ole rangaistavaa. Kuitenkin vähittäiskauppa on saattanut saada erittäin vakavankin seuraamuksen, mikäli alkoholituotteita on myyty alaikäiselle, vaikka tämä olisi aktiivisesti erehdyttänyt henkilökuntaa. Nykyisen lain mukaan vähittäiskaupan vähittäismyyntilupa on voitu peruuttaa määräajaksi tämän johdosta siitäkin huolimatta, että luvanhaltijan omavalvonta, henkilökunnan ohjeistus ja opastus ovat olleet kunnossa. Kaupan liitto ja PTY uskovat, että kriminalisoinnilla voidaan vähentää alaikäisten halukkuutta pyrkiä erehdyttämään kaupan kassahenkilökuntaa.

KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

14.11.2017

Päivittäistavarakauppa ry PTY

Voimassaolevassa alkoholilaissa on seuraamussäännökset erikseen erilaisten lupien haltijoille. Nykyiset seuraamusvaihtoehdot ovat huomautus, varoitus, määräaikainen tai pysyvä luvan peruutus. PTY pitää hyvänä, että ehdotuksen mukaan seuraamuksista säädettäisiin yhtenäisesti kaikkien lupatyyppien osalta**. Erityisesti Kaupan liitto ja PTY kannattavat ehdotusta, jonka mukaan seuraamusjärjestelmään lisättäisiin hallinnollisen seuraamusmaksun mahdollisuus.** Seuraamusmaksun valvontaviranomainen voisi määrätä silloin, jos huomautus olisi liian lievä ja määräaikainen luvan peruutus liian ankara seuraamus rikkomuksesta. Hallinnon suhteellisuusperiaatteen toteutumisen kannalta ehdotus on tervetullut.

Seuraamusmaksun suuruus olisi sama kuin kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetun lain (658/2013) mukainen laiminlyöntimaksu eli vähintään 300 ja enintään 1 000 euroa. Pykälässä yksilöitäisiin lupatyypeittäin, minkä velvollisuuden rikkomisesta seuraamusmaksu voitaisiin määrätä. Kuten ehdotuksessa todetaan, suurin osa rikkomuksista on laiminlyöntejä, joista luvan peruuttaminen on kohtuuttoman ankara seuraamus. Seuraamusjärjestelmän toimeenpanon tuleekin kannustaa luvanhaltijoita omavalvonnan kehittämiseen ja henkilökunnan jatkuvaan kouluttamiseen eikä yksittäisen työntekijän erehdyksestä tule rangaista luvanhaltijaa, joka pystyy osoittamaan ohjeistuksen ja omavalvonnan olevan ajantasaista ja virheetöntä. Kaupan liiton ja PTY:n näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä on tuotu hyvin esiin, millaisissa tilanteissa seuraamusmaksun määrääminen voisi tulla kyseeseen.

Poliisin oikeudesta kieltää alkoholijuomien myynti sekä anniskelupaikassa että vähittäismyyntipaikassa ehdotetaan säädettäväksi alkoholilain 67 §:ssä. Kiellon määräämisen edellytyksenä olisi tilanne, että vähittäismyynti- tai anniskelupaikan henkilökunta ei kykene säilyttämään järjestystä omin voimin, asiakkaiden määrä ylittäisi rakentamis-, turvallisuus- tai anniskelumääräyksissä sallitun määrän tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistaminen alueella sitä edellyttää. Kielto voitaisiin antaa meneillään olevan myynti- tai anniskeluajan ajaksi. Yleisimmin kielto kohdistuisi ehdotuksen mukaan todennäköisesti yksittäiseen anniskelupaikkaan, mutta yleisen järjestyksen varmistaminen voi esimerkiksi hallitsemattomien yleisötilaisuuksien yhteydessä edellyttää alkoholijuomien vähittäismyynnin lopettamista laajemminkin aivan tilaisuuden lähialueella. Kaupan liitto sekä PTY katsovat, että tältä osin tulisi ehdotuksessa painottaa menettelyn poikkeuksellisuutta vähittäismyyntipaikkojen osalta. Samoin ehdotukseen kirjattu ”aivan tilaisuuden lähialueella” on tulkinnanvarainen ja sitä tulisi tulkita hyvin tiukasti.

KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

14.11.2017

Päivittäistavarakauppa ry PTY

Kaupan liitto sekä PTY kannattavat alkoholilain pikaista kokonaisuudistusta hallituksen esityksen mukaisesti. Muutoksella olisi monia suotuisia vaikutuksia yhteiskunnalle, ja enemmistö suomalaisista pitää alkoholilain muutosehdotusta hyvänä. Uudistus tukisi edelleen käynnissä olevaa kulttuurin muutosta ja eurooppalaisen juoma- ja ruokakulttuurin kehittymistä Suomessa.

Ystävällisin terveisin,

Juhani Pekkala
Toimitusjohtaja
Kaupan liitto

Kari Luoto
Toimitusjohtaja
Päivittäistavarakauppa ry